

Martin van Buren; Hollandse ijdeltuit

Door Rypke Bakker

De kans is groot dat over half jaar Barack Obama de eerste zwarte, dan wel Hillary Clinton de eerste vrouwelijke Amerikaanse president wordt. Beide gevallen zouden, na eeuwenlange hegemonie van blanke mannen, een unieke gebeurtenis zijn. Gezien de geschiedenis zelfs unieker dan een Nederlander als president van de Verenigde Staten. Die was er namelijk al eens. Van 1837 tot 1841 was de Nederlander Martin van Buren de achtste president van Amerika.

Een Nederlander die vier jaar lang de machtigste man van de wereld is, zou zeker een voorbeeld genoemd mogen worden van ‘Hollandse glorie.’ Echter, voorgaande opmerking roept al gauw enige kritische kanttekeningen op. Het Amerika van de eerste helft van de negentiende eeuw, en dus ook zijn presidenten, is namelijk absoluut niet te vergelijken met het Amerika van vandaag de dag. Het land was nog niet de wereldheerser zoals het dat nu is.

De nog vrijwel ongeïndustrialiseerde Verenigde Staten bewogen zich nog anoniem over het internationale podium en liepen qua ontwikkeling en wereldlijke invloed ver achter op bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk. Wat dat betreft valt er veel voor te zeggen de Britse Koning Willem IV in die jaren als veel machtiger beschouwen dan onze eigen Martin van Buren.

Daarnaast kun je de kanttekeningen plaatsen in hoeverre je Van Buren wel helemaal Nederlander kan noemen en in hoeverre hij met zijn afkomst uniek is. Ter vergelijking: van Franklin Roosevelt, president

van de Verenigde Staten van 1933 tot 1945, is bekend dat ook hij Nederlandse voorouders heeft. Zijn voorvader was afkomstig uit Oud-Vossemeer op het eiland Tholen in Zeeland. Verschil tussen Roosevelt en Van Buren is dat laatstgenoemde direct van Nederlanders afstamde. Zijn bedgrootvader Cornelis Maessen emigreerde in 1631 zonder ook maar een cent op zak vanuit Gelderland naar Amerika. Maessen bouwde in zijn nieuwe

vaderland een behoorlijk vermogen op waardoor hij in 1646 een eigen huis met plantage kon kopen. Omdat Maessen afkomstig was uit het dorp Buren Malsen kregen zijn kinderen, en dus de overgrootvader van de latere president, de achternaam Van Buren.

Naast het feit dat hij direct afstamt van een Nederlander, was Van Buren ook uniek door het feit dat zijn moedertaal niet Engels, maar Nederlands was. Thuis bij zijn vrouw Hannah Hoes en hun vier kinderen werd Nederlands gesproken. Bovendien

wordt gezegd dat wanneer Van Buren boos werd, door zijn Engels heen een sterk Nederlands accent te horen was.

De weg naar het Witte Huis

Martin van Buren werd geboren op 5 december 1782 in het plaatsje Kinderhook in de staat New York. Hij was het derde kind in een gezin met vijf kinderen. Van Burens vader was boer en had daarnaast een eigen café, waar de jonge Martin in zijn jeugd vaak moest helpen. Ondanks het feit dat hij maar weinig onder-

wijs genoten had, werd Van Buren in 1803 toegelaten tot de advocatuur. Zijn politieke carrière begon in 1821 toen hij senator werd. Tevens was hij één van de oprichters van de Democratische Partij. Als senator maakte hij zich sterk voor zoveel mogelijk macht bij de staten. Verder was hij wars van internationale bemoeienissen.

Nadat Van Buren het in 1829 onder president Andrew Jackson tot minister van Buitenlandse Zaken had geschopt, werd hij in 1833 onder diezelfde Jackson vice-presi-

dent. Twee jaar later, ruim een jaar voor de volgende verkiezingen, werd Van Buren naar voren geschoven als de kandidaat voor de Democraten. Een minieme marge van slechts 1,7 procent bleek vervolgens voldoende om de achtste president van Amerika te worden.

Geen succes

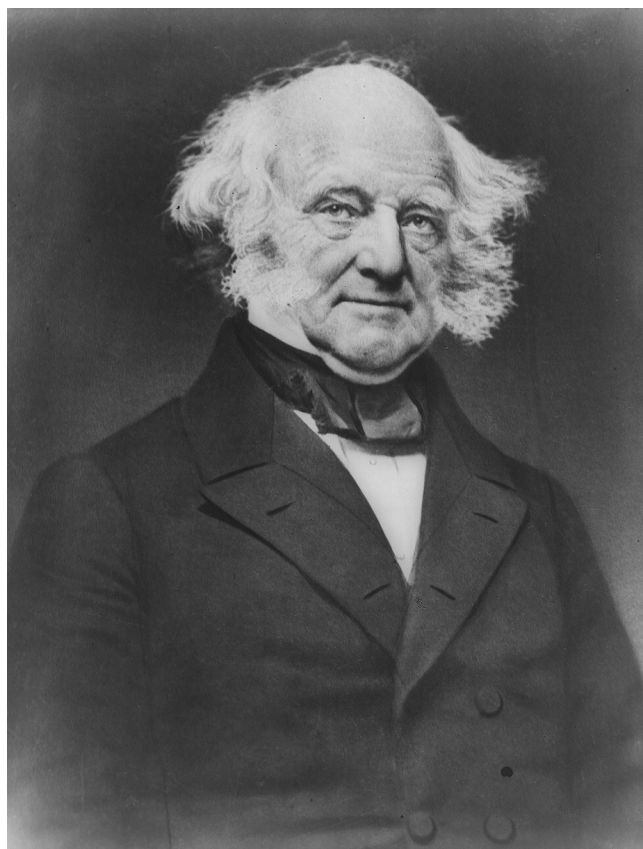
Zijn politieke ervaring ten spijt, was Van Buren weinig succesvol in zijn jaren als president. Wat dat betreft is het dan ook maar de vraag of we zijn presidentschap wel moeten scharen onder de noemer 'Hollandse glorie.' Van Buren was veel minder populair dan zijn voorganger Jackson. Daarnaast had hij de pech dat er op het moment van zijn aantreden een economische crisis uitbrak in de Verenigde Staten. In één klap gingen banken en fabrieken failliet. De armoede onder de Amerikaanse bevolking steeg. Broodrellen waren, met name in het jaar 1837,

Ook op het gebied waar men juist de hoogste verwachting had van Van Buren, zijn managementkwaliteiten als politicus, viel hij erg tegen. Hij bleek menigmaal niet in staat zijn opstandige ministers in de hand te houden. Ook wist hij niet om te gaan met de slavernijkwestie. Hij verwierf in het Noorden de onterechte reputatie pro het Zuiden te zijn, zonder dat hem dat

in het Zuiden extra krediet opleverde.

Bijnamen

Van Buren was een kleine gedrongen man met diepblauwe ogen.

Tijdens zijn presidentschap had hij wild grijs haar met reusachtige bakkenbaarden. Voordat hij grijs werd, had hij rood haar, hetgeen hem de bijnaam 'The Red Fox of Kinderhook' opleverde. In ieder geval was is er geen president die meer ont-hullende bijnamen had dan hij. Zo refereerde 'The Flying Dutchman' naar zijn etnische achtergrond. De bijnaam 'The Little Magician' sloeg op zijn politieke vaardigheden en 'The American Talleyrand' verwees naar zijn staatsmanschap. Van Buren hield ervan zich als een dandy te kleden, waarvoor hij in de Amerikaanse pers nogal eens bespot werd. Vanwege zijn ijdelheid grapte men dat het tapijt voor zijn spiegel slijtplekken vertoonde.

In het Witte Huis bracht Van Buren in de vier jaar dat hij er woonde de nodige luxe. De oude spullen van Jackson werden verkocht en daarvoor in de plaats kwamen nieuwe borden, tapijten en gordijnen op kosten van het congres. Zijn dure kleding werd wel door hem zelf gefinancierd. De levenswijze van Van Buren kwam daarmee totaal niet overeenkwam met de tijd van economische crisis en armoede waarin hij regeerde.

Van Buren overleed op 24 juli 1862 in zijn geboorteplaats Kinderhook aan de gevolgen van astma en hartproblemen. Hij werd 79 jaar. In de Nederlandse hervormde kerk aldaar werd een dienst voor hem opgedragen. Vandaag de dag wordt hij vooral als een tussenpresident gezien.

Te jong voor een bijdrage in de vrijheidsoorlog (1785-1793) en te oud voor een rol in de Amerikaanse burgeroorlog (1861-1865). ■

Bronnen:

- <http://www.amerika.nl/politiek/html/presidenten/presarchief/108vanbu.htm>
- <http://www.amerika.nl/politiek/html/historie/hoofdstuk11.htm>
- <http://www.elsevier.nl/nieuws/buitenland/artikel/asp/artnr/103698/index.html>
- <http://www.whitehouse.gov/history/presidents/mb8.html>